

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

04 august 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun, Nicolae Craiu,
Mariana Pitic,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vladislav Harti, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2020, în privința inculpatului

Braga Andrei XXXXX, născut la XXXXX, originar și locuitor al s. XXXXX, r-nul XXXXX, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale.

<i>instanța de fond:</i>	<i>Termenul de examinare,</i> 23.03.2017 - 26.03.2018,
<i>instanța de apel:</i>	03.05.2018 - 12.09.2018,
<i>instanța de recurs:</i>	15.01.2019 - 25.06.2019,
<i>instanța de apel:</i>	21.08.2019 - 21.01.2020,
<i>instanța de recurs:</i>	27.05.2020- 04.08.2020.

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni din 26 martie 2018, Braga Andrei a fost **recunoscut vinovat** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal, **procesul penal fiind încetat**, pe motivul intervenirii termenului de prescripție.

2. Prima instanță a reținut că, de către organul de urmărire penală, Braga A. **a fost învinuit** pentru faptul că, activând în calitate de consilier al Consiliului Primăriei s. Cîrnățenii Noi al r-lui Căușeni, pentru a obține profituri personale, înțelegând și conștientizând caracterul social periculos al acțiunilor sale ilegale, în perioada de timp dintre anii 2004 - 2006, având statut de persoană publică, ignorând atribuțiile sale de serviciu, cunoscând cu certitudine că Primăria Cîrnățenii Noi, nu dispunea la moment de computer, a falsificat decizia consiliului sătesc Cîrnățenii Noi, r-nul Căușeni, nr. XXXXX din XXXXX, introducându-se în partea decisivă a deciziei nr. XXXXX din pct.2, ca reprezentat al Asociației Obștești „Traian”, în locul lui V. Bostan.

După care împreună și în urma înțelegerii prelabile cu secretara Consiliului Primăriei s. Cîrnățenii Noi al r-lui Căușeni, Ciumac E., a semnat și a aplicat sigiliu pe decizia vădit falsă a consiliului sătesc Cîrnățenii Noi, r-nul Căușeni, nr. XXXXX din

fără ca decizia să fie contra semnată de către președintele ședinței O. Balaban, fapt confirmat prin raportul de expertiză grafoscopică nr. XXXXX din XXXXX, la compartimentul concluzii punctul doi, unde este stipulat că consecutivitatea aplicării impresiunii de ștampilă în raport cu semnătura din decizia nr. XXXXX din XXXXX, a fost aplicată în primul rând impresiunea de ștampilă apoi a falsificat semnătura, președintelui ședinței O. Balaban.

Acțiunile lui Braga A. au fost încadrate de către organul de urmărire penală în prevederile art. 332 alin. (1) Cod penal, cu semnele calificative: falsul în acte publice, adică înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, acțiuni săvârșite din interes personal.

Instanța a reținut că inculpatul nu a recunoscut vinovăția, însă aceasta a fost dovedită cu certitudine în ședința de judecată și i-a încadrat acțiunile în baza art. 332 alin. (1) Cod penal, ca falsul în acte publice, adică înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, acțiuni săvârșite din interes personal.

Totodată, instanța a statuat că, sancțiunea maximă a pedepsei cu închisoare pentru infracțiunea prevăzută la art. 332 alin. (1) Cod penal este de până la doi ani închisoare, infracțiune, care în temeiul prevederilor art. 16 alin. (2) Cod penal constituie infracțiune ușoară.

În conformitate cu stipulările art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, persoana se liberează de răspunderea penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii, au expirat doi ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare.

Din materialele cauzei s-a stabilit că fapta ilicită a fost comisă de către Braga A. în perioada 2004-2006, ordonanța de începere a urmăririi penale fiind emisă la data de 28.01.2016.

Prin urmare, a expirat termenul de prescripție privind tragerea la răspunderea penală a inculpatului din care considerente, se impune soluția încetării procesului penal.

3. Inculpatul Braga Andrei a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat, pe motiv că fapta nu a fost comisă de dânsul.

Apelantul a invocat că, urmărirea penală a fost pornită peste 8 ani, vădit ilegal, deoarece exista termenul de prescripție, circumstanță care exclude pornirea urmăririi penale.

Instanța de judecată a nominalizat niște martori care au fost audiați în cadrul urmăririi penale, însă nu au fost audiați în instanța de judecată, dar au fost indicați în sentință ca martori.

Mai mult, în cadrul urmăririi penale nu au avut loc nici o confruntare cu așa numiții martori a acuzării, însă declarațiilor lor au fost admise de instanță fără audiere.

Totodată, în raportul de expertiză grafoscopică nr. XXXXX din XXXXX, (f.d. 237 - 241) este indicat: „De stabilit a fost oare semnătura la rubrica „Președintele ședinței” din decizia nr. XXXXX din XXXXX. eliberată de consiliul sătesc Cîrnățenii Noi, executată de cet. Olga Balaban, Eugenia Ciumac, Braga Andrei, nu este posibil”.

Sentința este bazată pe niște presupuneri, pe declarațiile anumitor martori care nu au relatat nimic clar, fără a fi confirmate prin ansamblul de probe.

Prin urmare, prima instanță a ignorat intenționat toate probele, toate prevederile legislației în vigoare, inclusiv și recomandările CtEDO.

4. Potrivit deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 12 septembrie 2018, apelul a fost admis, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Braga Andrei a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal, cu liberarea de pedeapsa penală, din motivul expirării termenului de prescripție.

Instanța de apel a statuat că, instanța de fond nu a stabilit starea de fapt a acțiunilor comise de inculpat, făcând o constatare eronată precum că ”de către organul de urmărire penală, Braga A. a fost învinuit pentru faptul că...”.

Urmare a celor menționate, în conformitate cu probele administrate și cercetate suplimentar, instanța de apel a constatat următoarea stare de fapt că, Braga A., activând în calitate de consilier al Consiliului Primăriei s. Cîmățenii Noi al r-lui Căușeni, pentru a obține profituri personale, înțelegând și conștientizând caracterul social periculos al acțiunilor sale ilegale, în perioada de timp dintre anii 2004 - 2006, având statut de persoană publică, ignorând atribuțiile sale de serviciu, cunoscând cu certitudine că Primăria Cîmățenii Noi, nu dispunea la moment de computer, a falsificat decizia consiliului sătesc Cîmățenii Noi, r-nul Căușeni, nr. XXXXX din XXXXX, introducându-se în partea decisivă a deciziei nr. XXXXX din XXXXX, pct. 2, ca reprezentat al Asociației Obștești Traian, în locul lui V. Bostan.

După care împreună și la o înțelegere prealabilă cu secretar al Consiliului Primăriei s. Cîmățenii Noi al r-lui Căușeni, Ciurac E., a semnat și a aplicat sigiliu pe decizia vădit falsă a consiliului sătesc Cîmățenii Noi, r-nul Căușeni, nr. XXXXX din XXXXX, fără ca decizia să fie contrasemnată de către președintele ședinței O. Balaban, fapt confirmat prin raportul de expertiză grafoscopică nr. XXXXX din XXXXX, la compartimentul concluzii punctul doi, unde este stipulat că consecutivitatea aplicării impresiunii de ștampilă în raport cu semnătura din decizia nr. XXXXX din XXXXX, a fost aplicată în primul rând impresiunea de ștampilă apoi a falsificat semnătura, președintelui ședinței O. Balaban.

Instanța a statuat că, acțiunile lui Braga A. urmează a fi încadrate în baza art. 332 alin. (1) Cod penal, ca falsul în acte publice, înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, acțiuni săvârșite din interes personal.

Însă, potrivit art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, termenul de prescripție este de 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare.

În conformitate cu art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazul expirării termenului de prescripție.

5. Inculpatul Braga Andrei a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Recurentul a invocat că, instanțele de fond și de apel au emis hotărâri ilegale, contrar prevederilor legislației naționale și CoEDO.

6. Potrivit deciziei Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție din 25 iunie 2019, recursul a fost admis, casată total decizia contestată, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a statuat că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul inculpatului.

Conform art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție, iar potrivit art. 274 alin. (1) Cod de procedură penală, organul de urmărire penală sau procurorul sesizat în modul prevăzut în art. 262 și 273 dispune în termen de 30 de zile, prin ordonanță, începerea urmăririi penale în cazul în care, din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor de constatare, rezultă cel puțin o bănuială rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune și nu există vreuna din circumstanțele care exclud urmărirea penală, informând despre aceasta persoana care a înaintat sesizarea sau organul respectiv.

Prin urmare, instanța de apel urma să dea o apreciere justă a acestor norme legale și să supună verificării temeinicia și legalitatea pornirii urmăririi penale și desfășurarea acesteia, după expirarea termenului legal de prescripție pentru tragerea la răspundere penală a inculpatului Braga A. ori, potrivit art. 16 Cod penal, infracțiunea incriminată acestuia este una ușoară, care în conformitate cu art. 60 Cod penal, prescripția tragerii la răspundere penală a expirat după 2 ani de la săvârșire.

Urmărirea penală în privința inculpatului a fost pornită după expirarea termenului de prescripție stabilit prin lege, peste 8 ani, însă instanța de apel a ignorat să se expună asupra acestui fapt, ori, potrivit art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

7. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2020, apelul a fost admis, casată sentința și pronunțat o nouă hotărâre.

Procesul penal în privința lui Braga Andrei, învinuit în baza art. 332 alin. (1) Cod penal, ***a fost încetat din motivul existenței unor circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.***

Instanța de apel a reținut că cauza penală a fost intentată la 28.01.2016, în care inculpatul Braga A. ***se învinuiește*** de faptul că activând în calitate de consilier al Consiliului Primăriei s. Cîrnățenii Noi al r-lui Căușeni, pentru a obține profituri personale, înțelegând și conștientizând caracterul social periculos al acțiunilor sale ilegale, în perioada de timp dintre anii 2004-2006, având statut de persoană publică, ignorând atribuțiile sale de serviciu, cunoscând cu certitudine că Primăria Cîrnățenii Noi, nu dispunea la moment de computer, a falsificat decizia consiliului sătesc Cîrnățenii Noi, r-nul Căușeni, nr. XXXXX din XXXXX, introducându-se în partea decisivă a deciziei nr. XXXXX din pct.2, ca reprezentat al Asociației Obștești „Traian”, în locul lui V. Bostan.

După care împreună și în urma înțelegerii prealabile cu secretara Consiliului Primăriei satului Cîrnățenii Noi al r-lui Căușeni, Ciumac E., a semnat și a aplicat sigiliu pe decizia vădit falsă a consiliului sătesc Cîrnățenii Noi, r-nul Căușeni, nr. XXXXX din XXXXX fără ca decizia să fie contra semnată de către președintele ședinței O. Balaban, fapt confirmat prin raportul de expertiză grafoscopică nr. XXXXX din XXXXX, la compartimentul concluzii punctul doi, unde este stipulat că consecutivitatea aplicării impresiunii de șampilă în raport cu semnătura din decizia nr. XXXXX din XXXXX, a fost aplicată în primul rând impresiunea de șampilă apoi a falsificat semnătura, președintelui ședinței O. Balaban

Acțiunile lui Braga Andrei au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 332 alin. (1) Cod penal, cu semnele calificative: falsul în acte publice,

înscriserea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, acțiuni săvârșite din interes personal.

Instanța de apel a reținut că, infracțiunea prevăzută la art. 332 alin. (1) Codul penal, prevede pedeapsa maximă sub formă de închisoare până la 2 ani. Conform art. 60 alin.1 lit. a) Codul penal, termenul de prescripție este de 2 ani de la **săvârșirea unei infracțiuni** ușoare. Potrivit rechizitoriului inculpatul a fost învinuit precum că în perioada 2004 - 2006, a falsificat decizia Consiliului sătesc Cîrnățenii Noi, r-nul Căușeni, nr. XXXXX din XXXXX.

În conformitate cu art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 **pct. 5)-9)**, 285 alin.(1) pct.1), 2), 4), 5), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

Conform art. 275 **pct. 4)** Codul de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia, iar conform art. 274 alin. 1 Cod de procedură penală, organul de urmărire penală sau procurorul sesizat în modul prevăzut în art. 262 și 273 dispune în termen de 30 de zile, prin ordonanță, începerea urmăririi penale în cazul în care, din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor de constatare, rezultă cel puțin o bănuială rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune și nu există vreuna din circumstanțele care exclud urmărirea penală, informând despre aceasta persoana care a înaintat sesizarea sau organul respectiv.

Astfel, urmărirea penală în privința lui Braga A. a fost pornită după expirarea termenului de prescripție stabilit prin lege, peste 8 ani, însă instanța de fond a ignorat să se expună asupra acestui fapt, ori, potrivit art. 391 alin.1 pct. 6) Codul de procedură penală, sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă există **alte** circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

Respectiv, **urmărirea penală în cauza dată nu putea fi pornită din motiv că a intervenit termenul de prescripție de tragere la răspundere penală** a lui Braga A. până la momentul intentării cauzei penale, reprezentând o circumstanță care exclude pornirea urmăririi penale. Din aceste motive, urmează a fi dispusă încetarea procesului penal în privința în privința lui Braga A., în baza art. 332 alin. 1 Codul penal, din motivul existenței **unor** circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

8. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vladislav Harti, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea sentinței fără modificări, deoarece apelul a fost admis greșit.

Recurentul a invocat că, instanța este obligată la examinarea probelor care confirmă vinovăția sau nevinovăția persoanei, să argumenteze motivele admiterii sau respingerii probelor atât de învinuire, cât și cele de apărare. În orice caz se supune analizei toate probele, indiferent de faptul că sunt cuprinse în dosarul penal sau prezentate de către părți în ședința.

Vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate în baza art. 332 alin. (1) Cod penal este demonstrat prin probele legal administrate în cadrul procesului penal.

Conform art. 1 alin. (3) Cod de procedură penală, organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sânt obligate să activeze în așa mod încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere ori să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale.

Potrivit art. 8 alin. (1) Cod de procedură penală, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă.

Instanța de apel nu a ținut cont de faptul că Braga A., de la momentul pornirii procesului penal cât și pe parcursul urmăririi penale, cât și pe parcursul examinării cauzei penale de către instanța de fond și de apel nu a recunoscut vina.

Reieșind din acest fapt, era necesară pornirea urmăririi penale în scopul de a constata fapta săvârșită și persoana care a comis-o. După constatarea faptei și a persoanei ce a comis-o, organul de urmărire penală corect a expediat cauza cu rechizitoriu în instanța de judecată, pentru ca instanța de judecată, în cadrul unui proces public cu respectarea tuturor garanțiilor necesare apărării, printr-o hotărâre judecătorească, să constate vinovăția sau nevinovăția persoanei.

Deci, instanța de fond, prin sentința din 26.03.2018, l-a recunoscut vinovat pe Braga A. în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal și a încetat procesul penal, intentat în privința lui Braga A. în baza art. 332 alin. (1) Cod penal, motivul intervenirii termenului de prescripției, hotărâre care este legală și întemeiată.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar.

9. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 2), 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când instanța nu a fost compusă potrivit legii ori au fost încălcate prevederile art. 31, hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, conform art. 385 alin. (1) pct. 1) - 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Conform art. 60 alin. (1) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua **săvârșirii infracțiunii** a expirat termenul de prescripție. În corespundere cu art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală, în cazul în care a intervenit termenul de prescripție,

încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit. Potrivit art. 8 alin. (1) Cod de procedură penală, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i **va fi dovedită și constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă**. Potrivit art. 389 alin. (1), (4) pct. 3), (6) Cod de procedură penală, **sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată** prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. **Sentința de condamnare se adoptă cu liberarea de pedeapsă în cazul expirării termenului de prescripție**. La adoptarea sentinței **de condamnare cu liberarea de pedeapsă**, instanța argumentează în baza căror temeuri, prevăzute de Codul penal, adoptă sentința dată. Conform art. 391 alin. (1) Cod de procedură penală, sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă... Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, **partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită**, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe. În corespundere cu art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate **constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală**, categoria și mărimea pedepsei aplicate inculpatului. În caz dacă instanța îl găsește pe inculpat vinovat, **dar îl liberează de pedeapsă** pe baza prevederilor respective ale Codului penal, ea este datoare să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței. Conform art. 396 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, dispozitivul sentinței de încetare a procesului penal trebuie să cuprindă dispoziția de încetare a procesului penal și motivul pe care se întemeiază încetarea procesului.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*).

Însă, instanța de fond nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (*pct. 1., 2. din decizie*):

a) recunoscându-l, în dispozitiv, vinovat pe Braga A. de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal, în descriptiv nu a constatat și descris fapta criminală, considerată ca fiind dovedită, deci nu a indicat locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe.

Ori, indicând în descriptiv că inculpatul: „*de către organul de urmărire penală, Braga A. a fost învinuit pentru faptul că...*” – element al unei sentințe de achitare, ulterior nu a descris fapta criminală, considerată ca fiind dovedită, iar în dispozitiv a constatat că acesta, totuși, este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal – element al sentinței de condamnare, dar lipsând soluția de liberare de pedeapsă în legătură cu expirarea termenului de prescripție, procesul penal fiind doar încetat;

b) nu a respectat procedura de aplicare a prescripției tragerii la răspundere penală a persoanei inculpate, enunțată supra, nefiind clar, nedescriind fapta criminală, considerată ca fiind dovedită în descriptiv, dar încetând procesul penal pe motivul expirării termenului de prescripție în dispozitiv - situație în care se adoptă o sentință de condamnare cu liberarea de pedeapsă, ce fel de sentință a pronunțat - de încetare a procesului penal pe motive de reabilitare, nereabilitare, sau de condamnare, în descriptivul și dispozitivul hotărârii adoptate fiind prezente elementele ambilor categorii de hotărâri judiciare, care prin esența lor se exclud reciproc.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii.

În al doilea rând, conform art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor judecând examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În corespundere cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Conform jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări. Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, a omis prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, întemeiat casând sentința și rejudecând cauza conform regulilor generale, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (*pct. 7. din decizie*):

a) nu a respectat procedura de aplicare a prescripției tragerii la răspundere penală a persoanei inculpate, enunțată supra, ori statuând în descriptiv că: „cauza penală a fost intentată la 28.01.2016, în care inculpatul Braga A. **se învinuiește de faptul că...**”, deci **nedescriind fapta criminală**, considerată ca fiind dovedită în descriptiv, dar, absolut divergent, încetând procesul penal din motivul existenței **unor** circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală: *intervenirea termenului de prescripție*, în dispozitiv – situație în care se adoptă o sentință de condamnare cu liberarea de pedeapsă, nu este clar ce fel de sentință a pronunțat - de încetare a procesului penal pe motive de reabilitare, nereabilitare, sau de condamnare, în descriptivul și dispozitivul hotărârii adoptate fiind prezente elementele ambilor categorii de hotărâri judiciare, care prin esența lor se exclud reciproc;

b) și-a fondat soluția pe art. 332 alin. (1) și 275 Cod de procedură penală neîntemeiat, deoarece potrivit art. 345 alin. (4) pct. 3), 350 alin. (1) Cod de procedură penală, această normă poate fi utilizată doar în cadrul ședinței preliminare.

Mai mult, art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală prescrie clar și expres că în cazul prevăzut la art. 275 pct. 4) - *a intervenit termenul de prescripție*, încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

Prin urmare, în asemenea circumstanțe, iar în speță inculpatul nu se consideră vinovat ((*pct. 2., 3., 5. din decizie*)), după ședința preliminară, cauza se judecă potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță și dacă în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, potrivit art. 389 alin. (1), (4) pct. 3), alin. (6) Cod de procedură penală, se adoptă o **sentința de condamnare cu liberarea de pedeapsă în cazul expirării termenului de prescripție**. La adoptarea sentinței **de condamnare cu liberarea de pedeapsă**, instanța argumentează în baza căror temeieri, prevăzute de Codul penal, adoptă sentința dată;

c) a omis că conform art. 60 alin. (1) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua **săvârșirii infracțiunii** a expirat termenul de prescripție. Potrivit art. 8 alin. (1) Cod de procedură penală, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i **va fi dovedită și constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă**. Potrivit art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție. Însă, conform art. 285 alin. (1), (2), (6), (7) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale este actul de liberare a persoanei de răspunderea penală și de finisare a acțiunilor procedurale, în cazul în care pe **temei de nereabilitare** legea împiedică continuarea acesteia. Încetarea urmăririi penale are loc în cazurile **de nereabilitare** a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4) din prezentul cod. Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală **nu pot avea loc contrar voinței**. În acest caz, urmărirea penală continuă. La încetarea urmăririi penale, procurorul, dacă este cazul, dispune și aplicarea măsurilor de siguranță, încasarea cheltuielilor judiciare sau alte acțiuni prevăzute de lege. Conform art. 394 alin. (5) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de încetare a procesului penal trebuie să conțină motivele pe care este întemeiată hotărârea instanței cu privire la acțiunea civilă sau la repararea pagubei materiale cauzate de infracțiune.

Din conștientitate enunțată rezultă cert că termenul de prescripție este aplicabil doar persoanei care **a comis infracțiunea**, aceasta urmând să suporte și diverse consecințe juridice, inclusiv repararea pagubei materiale cauzate prin infracțiune, deci fiind prezente împrejurare care nu se încadrează în **temeiuri de reabilitare**. Prin urmare, în cazul în care a intervenit termenul de prescripție dar persoana nu se consideră vinovată, lipsește temeiul de drept de a nu porni urmărirea penală. Ori, constatrea din respectiva ordonanță de a nu porni urmărirea penală pe motiv că persoana **a săvârșit infracțiunea dar a intervenit termenul de prescripție**, în cazul în care ultima nu se consideră vinovată, sfidează principiul prezumției de nevinovăție (*art. 8 alin. (1) CPP*) și generează temeiul contestării acestei ordonanțe de către persoanele vizate;

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

10. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vladislav Harti, casează total decizia Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2020, în privința inculpatului Braga Andrei XXXXX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 03 septembrie 2020.

Președinte
Judecători

Iurie Diaconu
Liliana Catan
Ion Guzun
Nicolae Craiu
Mariana Pitic